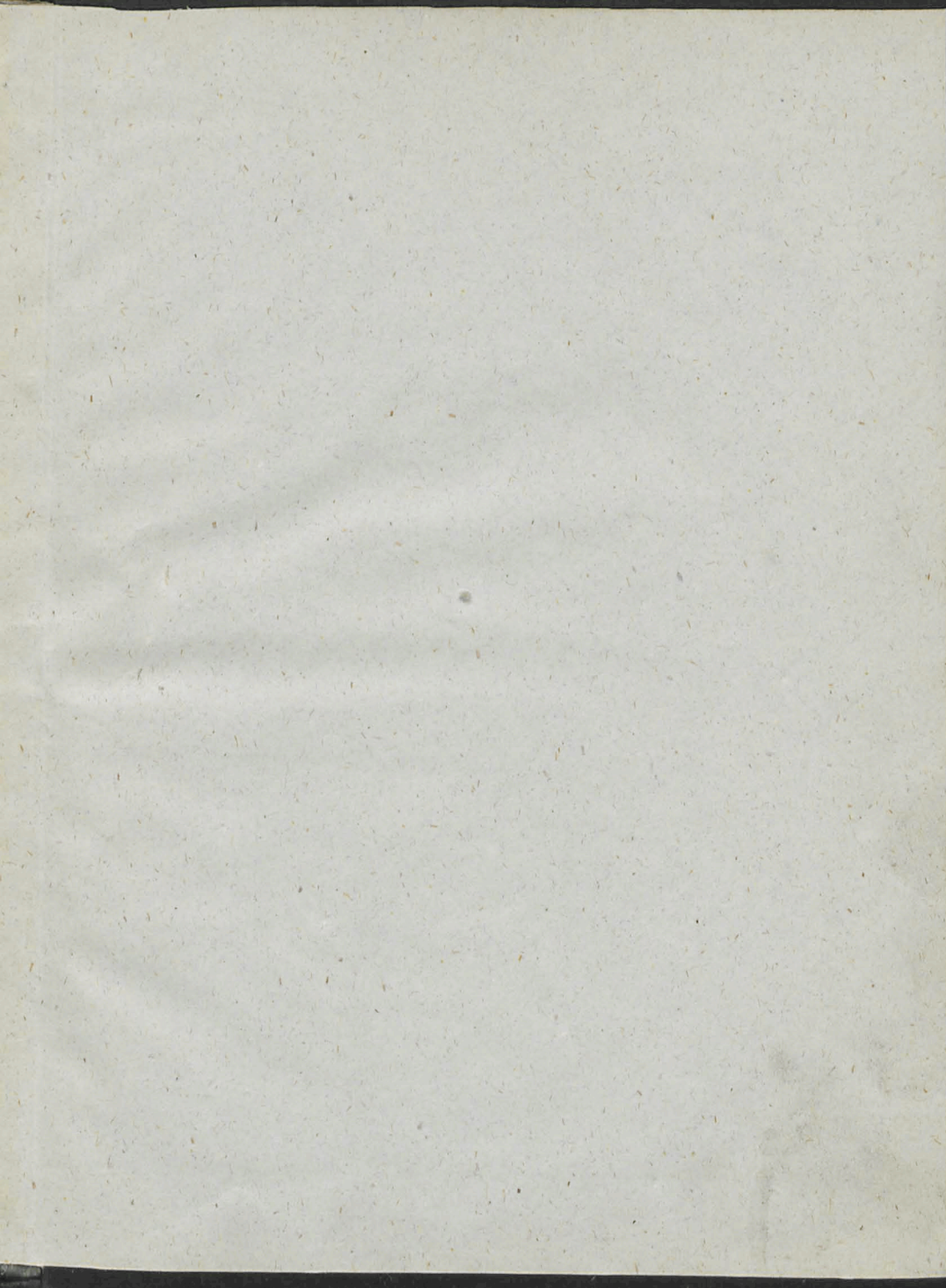

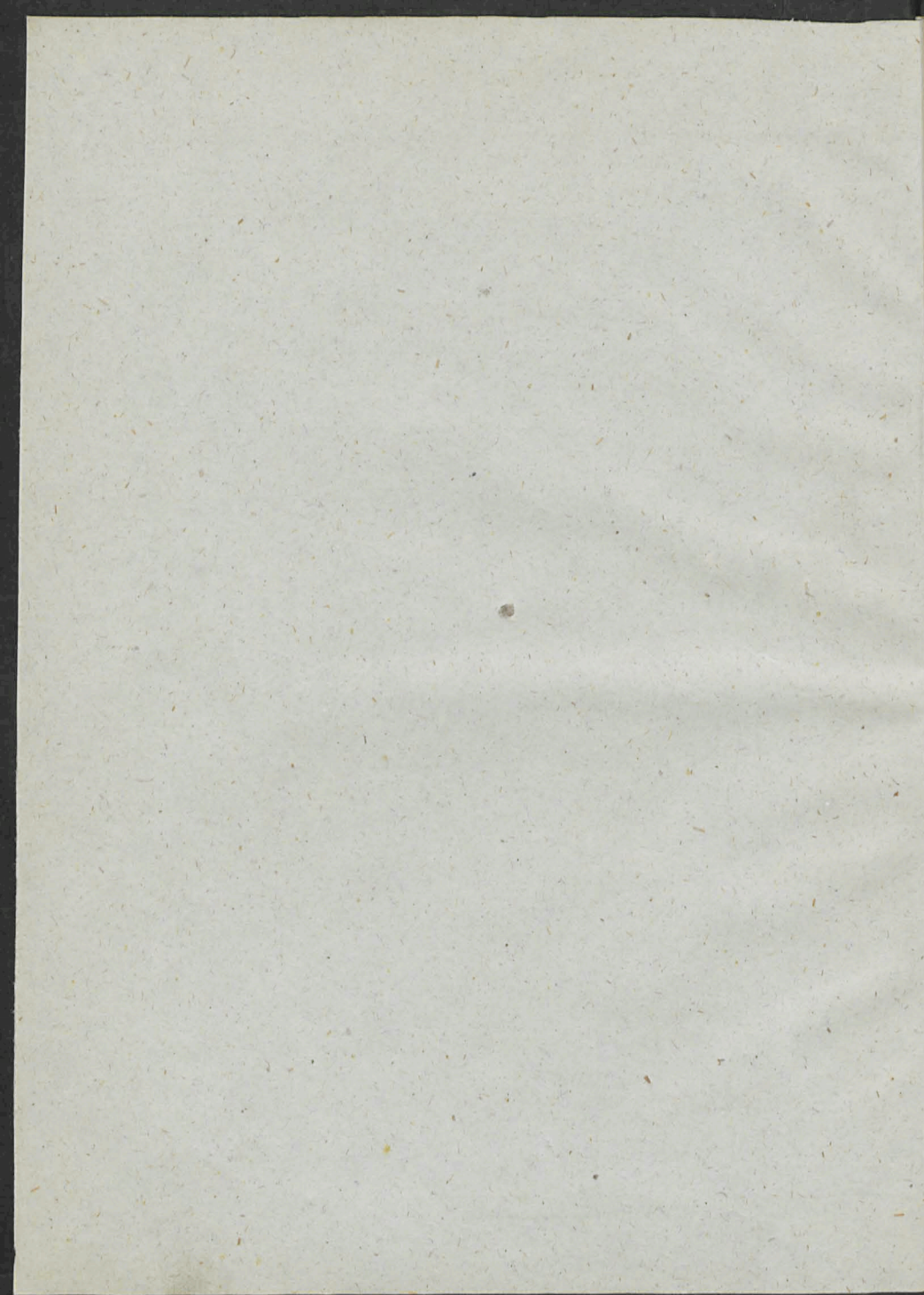
BIBLIOTEKA
Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVI

3695

SYNODVS AVIVM
DEPINGENS MISERAM FACIEM
ECCLESIAE PROPTER CERTAMINA QVORVN-
DAM QVI DE PRIMATV CONTENDVNT,
CVM OPPRESSIONE RECTE
MERITORVM.

ITEM:

HORTVS LIBANI
IN QVO DEVS SALVTARES PLAN-
TAVIT HERBAS, ET DEGENERES IRRE-
pserunt, eumq; deforma-
runt.

ANNO
1558.

46207

SYNOVS AVIVM

DE PINGENS MISERAM FACIEM

RECEPIT PROPTER CERTAM CAUSAM

DEI QUI DE PRIMATA CONTENDIT

CVM OPPRESSIONE RECTE

MERITORVM

ITEM:

HORTVS LIBANI

IN OVO DRVS SALVTARES PLANI

TAVIT HERBAS ET DEGENERES IRRAS

plurim, cum deformis

ant.

AINO

xvi. qu. 3695

SYNODVS

AVIVM.

EX quo Cygnus ouans flauentis ad Albidos oram
Clauderet emeritos fatorum numine cursus,
Vitaq; cum cantu finita uolauit ad auras:
Continuò uisum est auibus cantare peritis
Cogere conuentum, uacuis ut sorte reponant
Sedibus artificem, cuius censura sonoras
Digerat alicuum linguas, qui iura uocatis
Poneret agminibus, melior qui carminis autor
Inter aues dubiam posset dissoluere litem.

Accingunt se omnes sorti, pars asserit ipsum.
Portendi fatis Cuculum, lætisq; uocari
In regna auspicijs uoluit quia pectore sortes
Augur, & aduentu tempus præcurrit apricum.

Sunt quoq; qui Gallum suadent in sceptrâ reponi,
Indice cum Petri lapsum clangore notarit
Quando fides linguæ renuit temerata magistrum.
Idem etiam indicio rudibus solet esse colonis.
Æolijs fratres qua nam regione ferantur.

Nec minor est numerus Merulam qui poscere sortes
Inculcant, pronoq; ferunt suffragia uultu.
Fallitur, & fallit uulgi qui pendet ab ore,
Pronum iter ad lap Sus uulgi sententia ducit.

Sed uolucres quarum melior sententia menti,
Mansuetæ uolucres, operam quæ nempe canoris
Vocibus impendunt, uno omnes ore loquentes
Vota dabant Philomela tibi, quam docta uetustas

Incita delitijs cantus Aedona uocauit:
Cui Deus & Musæ blandas in carmine uires
Suffecere, fugant curas hominesq; feræq;
Illa canit, plausu cordis salit abdita uena.
Non illam stimulis carpenti saua cupido
Suscitat, haud rostro metuenda ac unguibus uncis,
Sola auium summæ non horret acumine linguæ.

Dumq; in confessu primo fors cæca uagatur,
Atq; animos nunc huc celeres, nunc diuidit illuc,
Extemplò se quisq; suis è sedibus aufert,
Incertus quo fata cadant, quem nomina poscant.
Nec minus hi tabulæ mandant consulta fidelis,
Inq; fori rostro facti monumenta relinquunt.

Interea uolucres quarum data nomina sorti,
Astu rem superant, & partibus agmina furtim
Adsciscunt conflata suis, & foedere pacto
Sollicitant, qui frena fori commissa gerebant.
Nec Philomela dolos agit, nihil illa moratur
Turpia laturos spretis suffragia diuis.
Progeniem nidosq; fouet cum gente canora,
Nec se passa loco est Borea stridente mouere,
Quamuis multa piam iaciebant Saxa uolucrum,
Et circum Illyrica pice nigrior horruit æther.
Sedit ouans animis, atq; in statione remansit
Laudè Dei plenas iactans ad sydera uoces,
Circum Prata uolat riuus quæ semper ab albis
Sparguntur, pinguesq; creant animalibus herbas.

Dumq; noui rursus conuentus copia facta est,
Instructi socijs obeunt tempusq;, locumq;
In Merulæ causam descendit in ordine primo
Turdus edax, cuius fruticans de stercore uiscum

Editur

Editur in ramis, sterilisq; in tempore brumæ
Fronde micat uiridi, quod non sua seminat arbor.
Cognati & generis uolucres se cœtibus addunt,
Queis uictum è baccis serum dumeta ministrant.
Hinc Vireo tepidis nostras qui mensibus oras
Visit, & Arcturi rursus sola mutat ab ortu
Composuit Merulæ se partibus, & fora pressit.

Mox se congressu in medium tulit æmula Pica,
Quiq; Merops maculis dorsum variatur amœnis.
Ac Vlulæ riguam dira quæ uoce quietem
Discutiunt radios exosæ lucis apertæ,
Addunt se socias, atq; agmina conscia iungunt
Cristata uolucris, rostro quæ clangit, & alis
Plangit ouans alti fumoso in culmine tigni.

Ponè latus Cuculi incedunt quæ liquida stagna
Sectantur uolucres, mergi, fulicæq; marinæ,
Autores pluuia tempestatumq; sonantum.
Cernitur has inter Vulcani subdolos ales
Clandestina ferens Cuculo suffragia Phoenix,
Rara auis illa quidem circum cauallittora, saui
Impacensq; maris, nec consociabilis ulli
Improba quæ soluit garritibus ora, uolucris,
Attamen adplaudit Cuculo, nec secius illum
Ipse suis plausum facientibus excitat alis,
Quam faber admotis qui follibus excitat ignem.

Stant cōtra innumerae uolucres queis carmina curæ
Præsertim Cuculo uires intendit Alauda,
Et uictum in dumis quæ carpere gaudet Acanthis,
Atq; alacrem Fringilla sonans arguta tenorem,
Et Curruca timens ingrato ex hospite stragem.
Omnes dulcisonam uotis Aedona petebant,

Illam laude urehant, præstet quia laude canendi.
Verum hæc non uoluit se cœtibus addere prauis,
Vidit enim Cuculum magna uolitare caterua.

Tum quassans caput hæc Coccyx ex ore profudit
Non latet, ô uolucres, Cygnum quod fata tulerunt,
Atq; ideò regnis ductorem poscere sortes,
Quem penes arbitrium est, & uis & norma canendi.
Consulite in mediũ, quem fors uolet, arbiter esto
Nam uereor scissam studia in contraria gentem
Prædonum arripiat rostris ne exercitus uncis.
Quare agite ô lapsi generis reparate ruinam,
Ut cœant stabili fatorum numine mentes:
Fas etiã premere imperijs, ac addere multam,
Olim qui nostras tenuatim euertere uires
Conati, & plumis inoperta relinquere membra.
Quos ego; sed medijs uox rupta in faucibus hæsit
Collisu, & fœdis singultibus impulit auras.
Inuenti tamen interea qui pingue sonantem
Exciperent plausu, dum flaccida carmina stultus
Collibus & Saxis delyro narrat ab ore.
Stulta placent uulgo, studijs certamina crescunt,
Præsertim Merula adplaudens his uocibus infit:
Fas tibi me cessisse loco, tibi Iupiter æquus
Annuit imperium, tu nunc eris alter ab illo,
Quamuis tu niger es, quamuis sit candidus ille,
Et te uulgo amat, uulgo tua carmina curæ.
Tu pueris responsa refers cum tempora uitæ
Scitatum balbis poscunt oracula linguis.
Sis bonus ô fœlixq; tuis, tua iura uolentes
Accipimus, nec nos Cuculo parere pigebit.

Non tulit ulterius Bubo, sed talibus infit:
Non ô non uolucres, non hoc rationibus ullis

Sors uelit, à diuis meliorem pofcite mentem,
Non ô non uolucres, non fi mihi Iupiter author
Spondeat hoc fperem pacem contingere rege.
Quandoquidem à nobis fatorum exquirere fensus
Agmina ueftra folent, nec uos latuiffe putandum efl,
Quod lini fegetem præcepi auellere fulcis
Dum rudis exigua latuiffet melfis in herba,
Ne uos texta olim traherent, & abire uetarent:
Quare agite, ac animis quæ dicam expendite ueftris.
Non Cuculum ex adyto fortes, non plurima cælo
Monftra finūt Cuculum gregibus dare iura uolantum.
Sors cadit in Gallum, namq; illum pofcere fata
Et reor, & monitis fi quis locus amplius, oro,
Non fomno indulget, fed cum intempeffa filet nox,
Plumeaq; in fyluis repetunt animalia nidos,
Scilicet & roftrum tepidas fixere fub alas:
Clangit ad arma furens, & uoce fientia turbat,
Et rofthro fractos fonitus imitante tubarum
Excubitor lucem mortalibus indicat ales.
Idem etiam pugnis aptus, nemo acrior illo
Vngue notare hoftes, & rem decernere rofthro,
Tum uocem excepit Fringilla loquentis ab ore:
O fi non pluuiæ, nec tempeffatibus atris
Seruiret, pennasq; ad motum uerteret auræ
Gallus, quem uarijs in cælum laudibus effers,
Sitq; utinam pugnis aptus, ne turgida pulfu
Soluere labra queat: certè nemo acrior illo
Ante aciem, Solus non mille uerebitur hoftes.
Stare loco nefcit, micat eminus, & tremitt altè,
Et leuior folijs quauis impellitur aura.
Quæ nam igitur uolucres, quæ uos fententia cogit
Præficere imperio Gallum, qui in forde folebat
Stridenti miferum rofthro difperdere carmen,
Qui rofthro petit, & pedibus qui fpargit arenam,

Qui

Qui Cuculum non odit, amet tua carmina Galle,
Nos legimus regno uolucrem, cui cura modestæ
Pacis erit, doctæ cui copia uocis in ore est.
Sed ueterem repetit Coccyx in fronde tenorem,
Nec certa ratione loci, nec lege tenetur,
Nec præsens habet ille fidem, licet arbore in illa
Confessu medium sese tulit, ocyor Euro
Turpe iter arripuit, sedemq; in uoce relinquit,
Et singultanti inuoluit nemus omne ululatu.
Ponè stat, & mœsto tundit sua pectora planctu
Suppositum Curruca uocans in crimen alumnus,
Et Cuculi nomen defert de cæde peracta.
Hospes ut hostis erat, generis nam funere nostri
Ingluuiem expleuit, natosq; ante ora parentum
Immersit ravidam, quod nec bene uertat, in aluum.
Me quoq; ab infido nil hospite tale timentem,
Plura locuturæ lacrymæ super ora fluebant,
Substitit, & uocem mediam indignata repressit.
Excipiens Fringilla sonum mox talia subdit,
Hic quoq; cum tropico Sol uertitur in Capricorno
Vertit terga fugæ, & putri se occultat in alio
Arboris, èq; hominum aspectu sua subtrahit ora.
Hinc illi obijciunt uates pro crimine crimen,
Quod salice exesa lapsus discrimine uitæ
Pressit humum turpi fœdatus puluere uultum.
Occidit exesa delapsus ab arbore Coccyx,
Quis poterit longos cantu nunc fallere soles?
Tu Philomela potes, dominam te regna tenere
Fata uolunt, tibi uox, tibi sancta modestia uocis,
Tu cantare potes, & respondere parata es.
Vidi ego nec fallor dum lustro uolumina iuris,
Censuræ exemplum flammis quæ destinat ipsum.
Nam sarmenta focus postq; congessit alendis
Cultor agri, & trunci nemoris caua robora passim

Voluit.

Voluit, & hyberno iam in sidere subdidit igni,
Ille ubi sufflato sua membra uapore resoluī
Senferat, ardenti sonitus emisit in antro,
Ver ratus apricum mediæ sub frigore brumæ.
Si quis in ambiguo est, quantum focus ætheris igne
Discrepet, ille foci crassus uapor, & leuis ignis
Ætheris inter se qua sint ratione repulsa,
Et quantum hiberno tepidum uer frigore distet:
An uolucrum norit discrimina ponere linguis?
Quin etiam furiaē quas ipsa ē stirpe parentum
Induit, incessunt stimulis præcordia, ut omni
Impete bellorum feruens Aedona laceſſat.
Illa canit, strepīt opposito rudis agmine Coccyx
Certandi studio, crudoq; fatiscit hiatu
Quo morsu appetijt mansuetas prædo uolucres.
Quod superest, quoniam cœtu conuenimus illo,
Non raucas inflare tubas, sed dicere uersus:
Tum missum facite ô proceres genus omne uolucrum
Quod curuo increpitat rostro, strepītumq; retusum
Mittit, & offendit diris stridoribus aures.
Heu ualeant omnes, genij qui iura canore
Inuertunt ficto, peregrinisq; æmula linguis
Soluere rostra student, hominumq; illudere uoci:
Vt Merula, & nigris uelata Monedula pennis,
Picaq; quæ uarias emittit stridula uoces,
Et pictæ uolucres rutilis in tergore guttis.

Occinit his contra ferali carmine Bubo:
Hæc Fringilla tibi potior sententiã uisa est
Forsitan, & proprio sic digeris omnia solus
Arbitrio, & Ialemo tua guttura soluis equeſtri,
Credimus an qui amant ipsi sibi somnia fingunt.

Cui Fringilla refert, ô NARRans plurima Bubo,
B Graijs

Graijs ingenium, Graijs dedit ore rotundo
Musa loqui, & uocum iussit discrimina nosse,
Et straves aurium cantus discernere sensu.
A Cuculi strepitu, coruorum à carmine crasso,
A Galli crepitu, & Picæ stridore loquacis.
Idcirco resonam quia poscunt fata uolucrum:
Debentur meritò Philomelæ regna canoræ.
Nec me quisquam, adiget uocem mutare, piumq̃
Consilij fœdus, dum spiritus hos reget artus.

Annuat, & partes assensibus implet Acanthis,
Tandem pauca refert: ego te, quæ dulcia grato
Ora sono soluis, nunquam Philomela negabo
Promeritam, nec me mea carmina ab ore pigebit
Composuisse tuo, nec Musis gratior ulla est
Quam sibi si qua tuum præscripsit pagina nomen.

Tum sic incutiens cristas excepit Alanda:
Idem animus nobis, nec erit qui tendere contra
Iure queat, sacrasq̃ infectum reddere sortes.
Scitis aues, scitis, quod idem mihi nomen & omen,
Et me iam pridem uates à laude uocarunt,
Nec mihi iam subeat nomen mutare uel omen.
Ergo ego laude ueham gratis hominesq̃ deosq̃,
Per liquidos auræ tractus cum carmine tendens,
Dumq̃ cano, pulsæ referunt ad sidera Valles,
Et linguam soluo suprâ caput arua colentum,
Qua soleo curas animis auertere mœstis.
Huic uolucris acceptum, si quid mea carmina possunt,
Et ferimus, uotisq̃ illam hæc in regna uocamus.
Sic ait, & misso rursus uelut ante Senatu,
Tollunt se uolucres celeri super aëra lapsu,
Nam fors euentu congressum lulsit inani.
Grammatici certant, & adhuc; uelut aspera uersis.

Flatibus

Flatibus ambigui committunt praelia uenti,
Et magna inuoluunt umbra terramq; polumq;
Iamq; in procinctu Cuculus per tesqua uolutus
Errat inops animi, & se putre recepit in antrum;
Qualis saepe rubis latuit nocturnus abactor,
Qui pecudum numeros minuit, fessosq; uiantes
A tergo superans lethalibus obruit armis.

Cumq; nouum uegetis reparabat flatibus orbem
Verna dies, denso spargens rus omne uirore,
Et tepidam uolucres mulcentes cantibus auram
Signa dabant: Cuculus plumis petit arua renatis,
Atq; rudes foetus Curruca in tecta reponit,
Et morsu uiolans parua bibit oua parentis.
Cumq; infirma parens intenso ardore recludit
Ambiguam prolem toto qua uertice supra est;
En rabie pastus uentrem stimulante, tenellis
Excepit uictum natis, dehinc uertere morsus
Exiguam in matrem penuria adegit edendi.
Ecce autem Philomela tuos postquam hausit uterq;
Concensus, & uox offensa resultat in aurem:
His super accensi confusa mente ruebant
In fremitus, quia nam cantus exosa strepentes
Gens auium docto Philomela ex ore pependit.
Qua propter uolucres iam rursus in agmina cogi
Edicto iubet, haec coetu subiêre frequenti,
Ac Aedona parant rabida sociare uolucris.
Aut, quod fata prius conuertant omen in ipsas,
Seu ui, siue dolis Philomelam absumere certum est.
Sensit enim se ignominiam pro laude referre,
Seq; pati turpem spreta cum uoce repulsam
Carmina dum sanas Philomela referret ad aures.
Id metuens, trahit in partes qui pacis iniquae
Imponat leges, & pectora foedere iungat.

Atq; huius fidei res componenda relicta est,
Et quia felle caret res est commissa columbæ,
Sæpe uicem fidi quando cursoris obiuit.
Nuncia quæ ramum semper frondentis oliuæ
Ore uehens, specimen dilapsæ præbuit undæ:
Sed reuuit, duramq; uicem uersare recusat
Non operam impendens ullam non æqua roganti,
Antra colo, & teneros labor est educere fœtus,
Non nostrum inter uos tantas componere lites,
Mecum habito, & uitæ cursum sine fraude peregi,
Sed si tantus amor paci submittere mentes,
En adsum, tuaq; en ultro mandata facessam.
Neu me alias tanto exponat mens læua periclo,
Ut subeat, diræ gentis penetrare latebras,
Et Cuculi præsens audire & reddere uoces:
Non bene cum placidis immitia corda cohærent.
Et si ritè memor maiorum exempla reuoluo,
Sueuit in Accipitris Cuculus migrare figuram,
Ut quondam exuuijs Erucæ blatta creatur,
Crines, non animum mutat lupus intus auarum,
Hæc ubi dicta, uouent furiarum in iura columbam,
Et numero excludunt heï plana & sana locutam.
Iamq; iterum fors missa cadit, teq; Ispida Coccyx
Adiunctam Merulis quæ liquida stagna frequentant,
Ire iubet, tabulis instructam ac arte Pelasga.
Illi pauca refert Aedon, quia uerna subibant
Tempora cum dulcem subapertis ætheris oris
Funderet illa sonum, carmenq; referret ad auras.
Parua mihi uox est, parui sine uiribus artus,
In statione mea mandato munere fungor
Ora Dei iussu soluens, teneramq; laboro
Progensem antiqua sub relligione tueri,
Quæ potui feci, commisi cætera diuis,
Sed passim tot monstra fero, obscænaq; uolucres

Inten

Intentant mortem, nec quæ sit causa uidemus,
Omnibus inuisi uitales carpimus auras,
Sape mihi scrobibus fraudes posuere cauatis,
Sape sub exitium dapibus traxere repostis.
Sed Deus est cui grata cano, fortemq; laboris
Impendo, & teneros educo in regna nepotes,
Ille meas superare preces, ut cernis, & ipsum
Ludere quæ poteram syluis permisit amœnis.
Ille tegit iustos, illi mea carmina curæ.
Non mihi cum Cuculis in fœdere gratia constat,
Nec mea ad immanes inflectam guttura uoces.
Ipsi more suo feriant clangoribus auram,
At mihi tranquillæ placeant ante omnia Musæ.
O mihi si tumulo tum molliter ossa quiescant,
Si purum pietatis opus, pacemq; relinquo.
Vis ergo inter nos quid possit uterq; uicissim
Edamus specimen, per me mora non erit ulla
Incipiat, finemq; exacto carmine tangat.
Hæc contra Cuculo retulit mandata uolucris
Singultum in dumis solito de more canenti.
Tum se quisq; fori rursus è statione mouebat,
Fata obstant, uiresq; negant in cœpta secundas.
Sed quid agunt? illis nil linqere suasisit inausum
Seu dolus aut uirtus, nam tanti in fœderis ictu
Non operæ parcit Trochilus, qui prouidus auræ
Impendere niuem Cuculi quæ cantibus obstat
Sensit, & hinc uoluens sua membra, iterumq; reuoluens
Ora uolubilibus contorquet stridula cannis,
Tinnitusq; ciet lenes; ceu quando magister
Torquet agens circum luteas uertigine testas
Leuorem inducens speculi de more nitentis.

Atq; his, atq; alijs innoxia cantibus ales
Tunditur, & uoces diras tractabilis audit.

Mens tranquilla manet, non ullis illa mouetur
Lætibus, haud auium fora, nec rabida ora moratur.

Et iam finis erat, postquam sententiã lata est,
Quæ rostri pro lege sui componere uocem
Imperat, ut fisis didicerunt carmina linguis.
Sint uice suggesti coruo crudelia tigna
Furcarum, atq; illic generi det iura rapaci.
Stridula porticibus iactet se Noctua uastis,
Stagna colat Merulæ genus, & uada cœrula ponti,
Plaustra premat Gallus spolijs armata cruentis,
Aut ubi cortis aues fortus in cratibus edunt.
Cum Scythiæ populis ineat certamina Gryphes,
Et cesset putres auibus componere pisces,
Nec uolucrum certet linguis, uelut æmula rana
Quæ cum sit sub aqua, sub aqua maledicta refundit.

Sed sedem in tiliã teneat Fringilla uirenti,
Montibus in niueis Aedon, Cæsita Sudetis,
Collibus & dulcis uini cantillet Acanthis:
Donec tempus erit quo corruat ardua cœli
Machina, complexuq; premat genus omne uolantum.

IDYLLION DE PHILOMELA.

VER erat, & lenem meditans spaciabar ad Albim,
Ore facit dulces qua PhiloMela sonos.
Quæ quantum reliquis præstat moderamine uocis,
Respectu reliquis tam solet esse minor.
Hæc sedet insomnem cantu solata laborem,
Laudat & in ramo grata uirente Deum.

Vtq; animum coepit uocis mulcere uenustas,
Miror & argutos, & sine felle sonos.
En strepitum rostro turpes fecere uolucres,
Et stomachum mouit stridula turba meum.
Hanc uagus infestat Cuculus certamine linguae
Fundens delirys flaccida uerba modis.
Huius spuma solet raucas generare cicadas
Cum folia immundis polluit ipse notis.
Iungit se comitem stridenti carmine Gallus,
Turbatrix placida nempe quiescit auis.
Et procul innocuum pennis se tollit in hostem,
Arteq; cum nequeat, Marte nocere cupit.
Hinc immunda suas quoq; conserit Vpupa uires,
Vpupa Stercoribus semper odora suis.
Hinc Merula impellit calidas in iurgia mentes,
Pectore nigra suo, uoce superba sua,
Tu quoq; uoce furens clangorem mittis Osyna,
Conlita quae multo pisce fluenta colis.
Quem mihi spes fuerat pacis Sarcire rursam
Conluit in rixas fragmina trita nouas.
Improbus Agricola fumoso Grillus in antro
Hanc quoq; stridenti uoce lacepsit auem.
Nec Philomela suae differt modulamina linguae,
Sed spargit uario nuntia laeta sono.
Ac aduersa pio uincit mala corde ferendo,
Pacis amans uulgo iudice spretus erit.
Talia dum cerno peragi spectacula cantu
Alloquor: o uolucris quae mihi sola places:
Quas tibi, quas tali reddam pro carmine grates?
A scrobe conseruent Dii tua membra diu,
Te semper mea uita sequar, tibi luce canenti
Tendimus has aures, caetera turba uale.
Quem tua non captum mira uox detinet arte,
Huic Cuculi numeret tempora longa sonus.

Tempus.

Tempus erit rabidum quando Canis excitat æstum,
Tunc metuens ignem cortice membra teget.
Stulta leues capiunt animos, sua cuiq; libido est,
Utrem pro cythara gaudet habere Midas.

ASINVS NOHAE,

OPPOSITVS ASINIS

FLACIANIS.

BRuta uetus Noë cum clausa teneret in arca
Impius ultrici dum perit orbis aqua :
Tunc uocat in cœtum solenni luce clientes,
Et de uirgineo semine uerba facit,
Lapsa memor sortis signabat tempora gallus,
Vnde locum in fani culmine gallus habet.
Grusq; tubæ specimen rostro præstabat adunco ,
Hinc Moses resonando finxit ab ære tubas.
Cum tamen omne genus denso subit atria cœtu,
Est asinus sacro iussus adesse loco.
Adfuit, & tabulas caua contudit ungula textas
Sacra pedum strepitu uerba sonante premens.
Arguit, & pilis Erinaceus impulsis hirtis,
Inde canes huius pellis ab æde fugat.
Dum modus omnis abest, dum uoce silentia turbat,
Et pede non sano robora texta ferit:
Tandem Noha refert: si nulla modestia cordi est,
Sit statio templi publica clausa tibi.
Et postq; in sicco mundum fortuna reponet,
Stridula pistrini tecta colenda dabo:
Quâ Ceres assiduo lapidum decurrit ab ictu,
Et strepit impulsis unda sonora rotis.

Hinc

Hinc primos asini fetus lex abdicat aris,
 Tunsaq; ceruicis frangere membra iubet.
 Namq; asinos sacra Deus arceat, ab aede petulcos.
 Impediunt strepitu qui pia uota suo.
 Quis neget hunc asinum migrasse in pectora Flacii,
 Qui strepit, & sacro limine calce ferit.
 Ecce rudens asinus Noha patientis ad aures
 Dulcis Etrangelij iam labefactat opus.
 Indice quo solo peccatum innotuit orbi,
 Quod ueram in Christo nescit habere fidem.
 Adde quod illius premere si terga Redemptor,
 Alter quem Solyma uexit a sellis humo.
 Hic tergo excussum pedibus uiolare pararet,
 Dum $\lambda\omicron\gamma\omicron\pi$ e coeli trudere sede cupit.
 Morte dabis poenas autor clamoris inepti,
 Cum dat Noha preces, tu maledicta, refers.
 Cum Domino cantat sacras Ecclesia laudes,
 Tu crepitu uentris murmura foeda moues.
 Sis asinus, quicumq; asini clamore teneris,
 Iudicio uulgi ne capiare caue.

IDYLLION DE

CHASSIDA.

Illa ego sum uolueris fundo qua pascor herili
 Parua, sed in nidis officiosa meis.
 Cum pare qua septem dederant mihi numina foetus,
 Mox tamen & pullos dum parit illa perit.
 Teutona gens nomen mihi fecit ab arte docendi
 Quod mihi commissas instruo mittis aues.
 Quodq; leuo pennas Malo Ridente sub auras,
 Veris & aeterni uoce saluro dies:

Hinc à laude mihi nomen posuere Latini,
Nec bene de saeva calside nomen inest.
Non ego sum galeæ, nec habendis utilis armis,
Nec mea sunt curuis æmula rostra tubis.
Olim me rapidus tela inter Martia uentus
Flauit, & hoc mœsto nunc quoq; corde gemo.
Bella gerant uolucres ad bella ferocia nata,
Cum placidis auibus laudet Alauda Deum,
Nam referunt nostras etiam seruasse uolucres
Quæ sapiens illis nomina fecit Adam,
Nunc quoq; quæ nostris tribuit sacra lingua propinquis
Quos bene de storgis Teutona lingua uocat,
Hinc Chastidda uocor, laudem quod grata rependens
Vota Creatori debita reddo meo.
Chastiddam perhibent tumulum struxisse parenti
Hic ubi nunc summo uertice crista tumet,
Pingitur ut tergo gestare Ciconia patrem,
Ut moneat natos de pietate rudes,
Et mihi cum data sit gratæ pietatis imago,
Quæso mihi priscum reddite nomen auis,
Nam rectè meritos memori sub uertice gesto,
Nata docere homines, nata sonare Deum.
Nunc quoq; tutelam Philomelæ grata rependo
Quæ mea formauit dulcibus ora sonis.
O si sensa animi ualeam committere chartis,
Carmen & in tabulas ipsa referre meum;
In Libano cygni pennas, Niloq; papyrus
Colligerem, latices uel nigra terra daret.
Dij uolucres seruate pias, quæ pectora mulcent
Cantibus, ac odium pro pietate ferunt.
Ne fera gens auium, crudos exerceat ungues,
Aut turbet strepitu carmina docta suo.
Qualis auis glauco pennas quæ sparsa colore
Ad digiti nutum uertere cola solet.

Nam quia contorquet collum uertiginis instar.

Nomen ab aucupibus stulta recepit auis.

At ego cum pullis Philomelam laudibus orno.

Sic mihi Chalsidda nomen & omen inest.

ELEGIA DE

STAPHILO.

Aσάφους σαφίς ἔσαυ, καὶ βοθρῶν ἄνορ ἄλῆς.

Et rosa mane uiget, marcida nocte cadit.

Vidi ego ceu lauri germen florere malignum,

Præteriens paruo tempore quæro fuit.

Sic et si celebri florere uideris in aula.

O Staphyle, & Cynici dogmata falsa seris.

Dira quæ nunc sanctis Christi minitaris alumnis,

Et furis implet corda aliena tuis.

Inde tamen uictus diuina uoce iacebis.

Crudeles obitus impius omnis habet.

Igne marcentem te numinis obruet ira,

Vt perit à Solis uicta calore rosa.

An non à magno qui nomen habebat Iulo

Floruit, & læsit uicq; dolisq; pios?

Floruit, & causa tandem deuictus & armis

Dum iacet, & sparsus uulnere sanguis abit?

Vicisti Galilæe refert, simul iuit ad Orcum

Umbra gemens, pœnas & sine fine luit.

Ille domum bello rediturus funera uouit,

Sed perit, & bello non redit ille domum.

Qui dicunt aliter ueri quàm conscia mens est,

Accersunt furias in sua fata graues.

Sic crepuit tigno dum rumpitur illa Iudas,

Pœna uenit grauior quo mage fera uenit.

C ij Aspice

Aspice mugiti Latomum sub morte fatentem
Se quoq; iustorum sanguinis esse reum.
Tu quoq; qui flores, fato marcebis acerbo,
Successum impietas nescit habere diu.
Sed nos Christe doce, uiresq; uocantibus adde.
Floreat aeterno nomen honore tuum.

HORTVS LIBANI

IN QVO DEVS SALVTARES PLAN-
TAVIT HERBAS, ET DEGENERES IRRE-
mperunt, eumq; deformatunt.

Postq; res hominum, totumq; euertere mundum
Diluuio uisum superis, rapidisq; periret
Fluctibus horrendum Paradisi nobilis hortus
Arte Dei nati pulcrum plantatus in Eden;
Tum Deus, ut nati secum meditatus honorem
Respiceret, ueteris compensans damna ruinae
Condidit in Libani montis radicibus hortum,
Plantis, ac alijs exornans suauibus herbis,
E quibus insignes uariato flore corollas
Disponat nato, uectus cum nube corusca,
Sponsus erit, Sponsamq; suo cum sanguine tinctam,
Sanguine uincatam patrio deducet Olympo,
Omnes ut secum socijs in honoribus annos
Exigat, & uictos uideat super ignibus hostes.

Ergo suas Natura manus admouit, & hortum
Excoluit, uiresq; dedit spirantibus herbis
Siue uoluptatis cuiq; seu cura salutis,
Principio citri suauem quae spargit odorem
Cura fidelis apum stat humi digesta Melissa.

Fama

Fama refert illo mulierem nomine dictam
Insignem facie ante alias, quæ sedula nutritrix
Gessit apum curam, postq̃ concessit ad auras
Pastor Aristæus, mellisq̃ oleiq̃ repertor.
Fata piæ sed apes ueritæ nutriticis, amantem
Excepere louem uotis, quod proroget annos
Temporaturæ concedens longa senectæ,
Ne fortè alueolis subeat iactura relictis,
Et mellis studium morboq̃, fameq̃ relinquat.
Annuat optatis, quod eum puerilibus annis
Dictæo expositum quondam patere sub antro,
Fœmineosq̃ artus in olentem transtulit herbam.
Nunc quoq̃ pascit apes, & apum quoq̃ nomina seruat.
Huius opus proprium est afflicta nubila mentis
Discutere, & radijs animum purgare serenis,
Et tremulum cordis medicando sistere pulsus,
Et concepta animo uanis simulacra figuris
Tollere, cum bilis, seu cum pituita molesta est.
Illa etiam obstructas cerebri recludere ualuas,
Illa facultates animæ recreare labantis,
Illa animum releuare potest, illa unica morbis
Vtilis innumeris certam dat flore salutem.
Hæc etiam uentri quem frigus & improbus humor
Non sinit officium dapibus præstare coquendis
Auxilium uenit, & molli iuuat ilia flamma.
Quem canis arripuit rabioso mordicus ore,
Cui Nepa letifero commisit acuminis uirus,
Huius odorato flores perpotet lacho,
Aut saltem folijs curet lita uulnera tritis.
Crebra canum morsus res est nunc, crebra Neparum,
Qui sapit, hinc tutò promat medicamina pastor.

Hanc propè texendis Libanotis commoda fertis
Spargit odora comam tiliæ sub fronde uirentis,

Et radix redolet Libani fragrantia thura.
Vtilis hæc ægris quos morbus regius angit,
Et latice humentes emendat luminis orbes.

Est flos exiguo referens nasturtia caule,
Vtilis affectis læsa coxendice neruis,
Seu cui mota loco coxa est, Iberisq; uocatur,
Antiquos iuxta muros, monumentaq; surgens.

Herbaq; Peucedani specie non dispar anetho
Caulem luteolo producit flore comantem,
Quorum membra graui torpent obstructa ueterno,
Naribus accipiant halantem floribus auram.
Pulmonis uitium quod uiscidus excitat humor
Auxilio leuat, & senibus medicatur anhelis
Ruptaq; continuat diuulsis uincula neruis
Lucinæq; graues est promta leuare labores,
Suffitq; suo serpentibus officit atris.

Tu quoq; pars horti es medicos Melilote per usus
Exercens uires, apibus gratissima nutrix,
Flore Croco similis, nec differt halitus illo,
Tubera qui dulci mollit flammantia succo,
Et leuat incensum nocuis humoribus æstum.

Hic tenet herba locum crucis à cognomine dicta,
Quæ cognata refert folijs & uiribus herbam
Gentius Illyria quam rex monstrauit in agris.
Ponè stat Erigeron stomachi non segne leuamen
Si quis ab ingrata contraxit bile dolores.
Aspice Gingidium uires quod seruat easdem,
Seu libet elixas herbas, seu sumere crudas:
Vtile nam stomacho succis astringit amaris,

Hic rosa quæ spinis interfita pendet acutis
Dulce redemptoris specimen sub imagine præbet,
Nam quia puniceo distinxit sanguine florem
Alba prius, fuscum signat sub morte cruorem
Cum rex cælorum soluebat lytra parenti,
Nec Casiæ defunt uirides, maluæq; salubres
Corporibus, uiolæq; genus quod purpura uestit,
Quiq; deûm nexis exornat torquibus ora
Et tenet æternis Amaranthus nomen ab herbis,
Nec patitur cariem uestes sentire repostas,
Hic Cerebro gratam diffundit Amaracus auram,
Nec tantum pressura comas, sed & utilis herba
Putre quibus tumuit suffusa corpus ab unda.
Ponè comam spargit Meon, quod dicitur olim
Æolides Athamas primus monstrasse colonis,
Quod caule & folijs beneolentis constat anethi,
Et ualidas promit uires inimica ueneno.
Hic etiam siliquas emittit Menion altè
Rubra quibus multis conduntur semina granis,

Stat uetus ad uentos fœlix munimen & imbres
Valle caua conferta Larix, quæ sola procellis
Ventorumq; minis haud uersa, haud eruta mansit,
Perq; hyemes ea sola comis sine transigit æuum
Viscida de cuius promanat stipite gutta,
Vulnera quæ tabo mundat, mundataq; sanat,
Nec Tiliæ flores, nec mollis germina Crambes
Transierim, nec te folijs Verbena sacratis,
Quiq; canis rabiem contusum sanat Alyssum.
Sic posita quoniam suauis miscetis odores.
Vidit, & inuidit nigræ Deus arbiter aulæ
Florere Elysium Libani sub collibus hortum,
Quo spirante, suam frustra fœtere Mephitim.
Hunc quia non Boreæ conuellere flabra, nec imbres

Aulinc.

Ausint, nec pulchris immixti floribus apris,
Sed fortes latè ramos, & brachia tendens
In longum producta, uirum tot saecula uincat:
En uulcum assumens mandantis semina ruri
Infœlix Lolium, & stirpes conseruit inanes,
Senta situ quâ se messis committat in auras,
Et fœdum exhalet graueolenti uirus ab herba.
Pro dulci cythiso, pro flebilibus hyacinthis,
Pro marathri folijs, uiridis pro germine ruta,
Proq; rosa, uiolacq; comis, fœlicia culta
Lappaq; tribulacq; tenent, & Morion herba,
Mala gerens flauis in flore simillima forbis:
Mansa tamen radix reddit rationis egentes,
Ac inopes mentis gelidæ sub imagine mortis
Fundit humo, somnoq; ligat sine motibus artus,
Donec ab incisis soluantur uiscera neruis,
Quæq; moram curuis inducit Ononis aratris
Sparsa VI Get campis, & ramis spicula tendit,
Et fata Cerbereis quondam mala gramina spumis,
Quæ quia producunt duris in cautibus herbam
Agrestes aconita uocant: hæc stirpe retorta
Radicem inflectunt caudas imitata neparum
Pocula qua natis sæuæ infecere nouerca,

Proxima lactenti stat Colchidos herba liquore,
Bulbus agit rimam qua flos erumpit in auras;
Sed miseros fallit bulbi pro flore legentes,
Stultaq; gustantum dulci caput ora sapores,
Mox necat arctata constringens guttura fauce,

Sed frutices horti in medio diffundit acutos
Dipsacus, & latè dumis horrentibus arua
Occupat, ingentem spargens è cespite syluam;
Ut quondam explicitis ales Iunonia pinnis,

Ipsa siras ostentat opes, pinnaq; corusca
Stridorem emittit cum signa libidinis ædit,
Et sese inuoluit caudæ gemmantis amictu,
In dorsi medio sinubus folia ampla cauatis
Asseruant rorem, missumq; è nubibus imbrem,
Hinc bibuli nomen sitiens contraxerit herba,
Quæ dissecta caput raris infecta medullis
Continet, hinc pisces hamo falluntur & esca,

Tu quoq; quæ mutas ter in una luce colorem
Degeneres imitata uiros, tua gramina furtim
Immisces hortis, & ERAS tu SARcina ruri,
Tripolium q; uocant, respondent nomina facto,
Ut sæpè omnibus ductum stat nomen ab ipsis.

Sed quam te memorè quæ flore Melanthion æquans
Spontè tua segetes inter dominaris & herbas?
Te licet & tellus eadem produxit & ora,
Non tamen es uerum licet esse Melanthion optas,
Gith tibi nomen inest, falsum te nomine prodis,

Hoc quoq; proueniens ultrò Galeopsis in horto
Crescit, & ingrato nares contingit odore,
Urticæ similis foetens urtica uocatur,
Lutea Narcissus mentitus lilia surgit,
Hinc quoq; si nescis, appellant Lirion illum
Qui bulbo uomitus stomacho cit inutilis ipso,
Urit latis agros, alimenta q; subtrahit herbis
Vellera cæruleo tingens infecta colore
Ceufaber argento ductos crateras inaurat,
Et tu syluestres spargis labrusca racemos,
Et tu non ullis antirrhinon utile morbis
Semina quod uituli profers simulantia nares,
Asphalton q; gerens à centum nomina nodis,

Degeneres herbae, late quae rura prementes
Caulibus, humorem sanis auertitis herbis,
Dicite quos horto tandem illusistis ad usus;
Ceditur, & flammam pascit non utilis arbor.
Vos ego uulneribus statuens adhibere leuandis
Fallor, & elusa tantum profecimus arte,
Quantum qui uitrea quondam lauit Albidos unda
Aethiopem, iussitque album traxisse colorem,
Ille sed Illyrica mansit pice nigrior artus:
Qui niger est, nulla candorem sumet ab arte.

Quare agite, & memori mea pectore figite dicta:
Quandoquidem egregias animas qui nocte, dieque
Vtilibus studiis de religione merentur
Confoditis spinis, & dulcis nomine succi
Mentibus inseritis dirum & lethale uenenum,
Perque domos, & templa Deum foetoribus auras
Inscitis, frondes non passae stringere inanes:
Nil mihi uobiscum est, nec germina uestra timebo
Connexa in fertis quae pulcher habebit Adonis:
Linquimus haec uestro quondam carpenda Satori,
In fascem stringenda suae sub tempore messis,
Exprimet hic uobis stygia fornace liquorem,
Ut Caco Ausonio uiolaria grata uaporem
Lethaesis haletis agris per regna silentum,
Per pice sordentes atraque uoragine campos.
Illi gratus odor certamina uestra fuerunt,
Gaudeat usque licet, paruo post tempore flebit.

F I N I S .

Ein Lied von dem
newen Wendischen Guckuck / Im
alten Thon / Der Guckuck hat sich zu tod
gefallen / von einer helen Weiden.

Ex antiquo Oraculo.

Occidit exesa delapsus ab arbore Cocyx,
Quis poterit longos cantu nunc fallere soles?
Tu Philomela potes, dominam te regna tenere
Fata uolunt, tibi uox, tibi sancta modestia uocis.

Der Guckuck flengt vom wilden Wald
Aus frembd Wendischem Lande/
Sein gfang ist böser art vnd kalt
Im selbs zur Buß vnd schande.

2 Illyricus Unslacius
Vnd Matthes heisst sein Name/
Der selbe Gauch wil oben aus
Wider Gott ehr vnd schame.

3 Das from Grassmücklin thet jm gut/
Vnd lies in bey sich wonen/
Was ybels stift der Wendisch hut/
Vnd schniess ins Nest zu lobne.

4 Die Mutter wil er fressen auch
Thut sie mördlich verauffen/
Es glingt jm nicht dem bösen Gauch/
Er mus dauon entlauffen.

5 Er flattert in die Kirch hinein/
Der Schrift hat er vergessen/
Darzu er nicht geweiht kan sein/
Des hat er sich vermessen.

6 Ein böß Gewiſſen hat der Gauch/
Von lügen vnd von ſchelten/
Wenn in nu beißt der Delliſch rauch/
So hütet er ſich vor gelten.

7 Zu Jen wol auff der Dohen Schul/
Wer in hat hin gebeten/
Setzt er ſich auff den Moſes Stuel/
Die andern wil er treten.

8 Die Lerer wil er durch ein ſpot/
Zum rechten Brun erſt führen/
Steckt ſelbs mit Naß vnd Maul im Kot/
Iſt niemand ſchweer zu ſpüren.

9 Das Göttlich wort nennet das maul/
Speit gift vnd Gall darneben/
D bößer Gauch dein grund iſt faul/
Beth das dirs Gott vergebe.

10 Wie manche Seel ſchreit vber dich/
Die ſich an dich verirret.
Ein ſchweres vrteil hat auff ſich
Der Chriſten Leut verwirret.

11 Du hengſt dich viel an groſſe Herrn
Die dich noch nicht recht kennen /
Das Deudſchland wolſtu leider gern
Zu mord vnd krieg anbrennen.

12 Thue Buß/vnd red von Gott gewis/
Schertz nicht mit ſolchen dingen/
Es ſind ſich endlich/gleubs gewis/
Wo nach man pflegt zu ringen.

13 Das hat dir kurtz zum newen Jar
Ein Vögelin geſungen /
Du werſt Flug oder bleibſt ein Narr /
Izt hats alſo geklungen.

Finis.

